

1753.

Na osnovu člana 68 stav 9, člana 68a stav 4 i člana 68b stav 5 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službeni list CG“, br. 56/09, 34/14, 1/15 i 30/17), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donijelo je

P R A V I L N I K
O METODOLOGIJI PRIKUPLJANJA PODATAKA ZA SISTEM RAČUNOVODSTVENIH PODATAKA
POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA*

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se metodologija prikupljanja podataka za sistem računovodstvenih podataka poljoprivrednih gazdinstava (u daljem tekstu: FADN sistem), način korišćenja podataka, sadržina plana istraživanja, način rada Nacionalnog odbora za praćenje FADN sistema i način rada Koordinacionog tima za organizaciju i sprovođenje FADN istraživanja.

Član 2

Prikupljanje podataka za FADN sistem sa poljoprivrednih gazdinstava vrši se prema metodologiji datoj u Prilogu koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 3

Prikupljeni podaci za FADN sistem sa poljoprivrednih gazdinstava, mogu da se koriste samo u zbirnom obliku za naučna i druga istraživanja u poljoprivredi.

Član 4

Plan istraživanja sadrži:

- 1) organizacionu strukturu FADN sistema i aktivnosti svih učesnika u FADN sistemu;
- 2) selekcionu plan za izbor gazdinstava koja učestvuju u FADN sistemu;
- 3) dinamiku razvoja internet aplikacije za obradu prikupljenih podataka; i
- 4) način dostavljanja podataka Evropskoj komisiji.

Član 5

Nacionalni odbor za praćenje FADN sistema sastaje se najmanje dva puta u toku godine radi praćenja sprovođenja FADN sistema.

Član 6

Nacionalni koordinacioni tim za organizaciju i sprovođenje FADN istraživanja, obavlja poslove iz svoje nadležnosti i prikuplja podatke neposredno na gazdinstvu.

Član 7

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

*U ovaj pravilnik prenijete su odredbe Regulative (EU) br. 1217/2009 od 30. novembra 2009. o uspostavljanju sistema za prikupljanje računovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gazdinstava u Evropskoj zajednici i Uredbe Komisije (EU) 2015/220 od 3. februara 2015. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe Savjeta (EZ) br. 1217/2009 o uspostavljanju sistema za prikupljanje računovodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gazdinstava u Evropskoj uniji.

Broj: 328-672/16-9

Podgorica, 7. decembra 2017. godine

Ministar,
mr **Milutin Simović**

METODOLOGIJA PRIKUPLJANJA PODATAKA ZA FADN SISTEM SA POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA

Prikupljanje podataka za FADN sistem sa poljoprivrednih gazdinstava sprovodi se u različitim kategorijama poljoprivrednih gazdinstava, radi analize poslovanja poljoprivrednih gazdinstava.

Klasifikacija poljoprivrednih gazdinstava prema tipu proizvodnje i klasifikacija poljoprivrednih gazdinstava prema ekonomskoj veličini gazdinstava su klasifikacije prema kojima se vrši odabir poljoprivrednih gazdinstava, koji zajedno čine selekcion plan za odabir poljoprivrednih gazdinstava koja učestvuju u FADN istraživanju.

1. KLASIFIKACIJA POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA PREMA TIPU POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

Tip poljoprivredne proizvodnje je sistem proizvodnje gazdinstava koji obuhvata relativno učešće različite proizvodnje u ukupnoj standardnoj vrijednosti proizvodnje gazdinstava (SO-standard output) na osnovu relativnog doprinosa pojedinih linija proizvodnje na poljoprivrednom gazdinstvu.

U tabeli 1 dati su tipovi poljoprivredne proizvodnje sa oznakama:

Tabela 1: Klasifikacija poljoprivrednih gazdinstava prema tipu poljoprivredne proizvodnje

Oznaka	Tip proizvodnje
151	Proizvodnja žitarica (osim riže), uljarica i proteinskih usjeva
152	Proizvodnja riže
153	Mješovita proizvodnja žitarica, uljarica, proteinskih usjeva i riže
161	Proizvodnja korjenastih usjeva
162	Mješovita proizvodnja žitarica, uljarica, proteinskih usjeva i korjenastih usjeva
163	Proizvodnja povrća na oranici
164	Proizvodnja duvana
165	Proizvodnja pamuka
166	Različiti kombinovani oranični usjevi
211	Proizvodnja povrća u zatvorenom
212	Gajenje cvijeća i ukrasnog bilja u zatvorenom
213	Hortikultura u zatvorenom
221	Proizvodnja povrća na otvorenom
222	Gajenje cvijeća i ukrasnog bilja na otvorenom
223	Hortikultura u zatvorenom
231	Proizvodnja pečuraka
232	Specijalizovani rasadnici
233	Različita hortikultura
351	Proizvodnja kvalitetnih vina
352	Proizvodnja vina osim kvalitetnih vina
353	Proizvodnja stonog grožđa
354	Ostali vinogradi
361	Voćarstvo (osim citrusa, tropskog voća i orašastih plodova)
362	Proizvodnja citrusa
363	Proizvodnja orašastih plodova
364	Proizvodnja tropskog voća
365	Mješovita proizvodnja citrusa, tropskog voća i orašastih plodova
370	Proizvodnja maslina
380	Različiti višegodišnji zasadi - kombinovano
450	Proizvodnja mlijeka
460	Uzgoj goveda - uzgoj i tov
470	Proizvodnja mlijeka, uzgoj i tov goveda
481	Uzgoj ovaca
482	Kombinovano gajenje ovaca i goveda
483	Uzgoj koza
484	Različita stoka koja se napasa
511	Uzgoj svinja
512	Tov svinja
513	Uzgoj i tov svinja - kombinovano
521	Gajenje koka nosilja
522	Gajenje živine za meso
523	Gajenje koka nosilja i živine za meso - kombinovano
530	Kombinovano gajenje svinja i živine
611	Hortikultura i višegodišnji zasadi - kombinovano

612	Ratarski usjevi i hortikultura - kombinovano
613	Ratarski usjevi i vinogradi - kombinovano
614	Ratarski usjevi i višegodišnji zasadi - kombinovano
615	Mješovita biljna proizvodnja, uglavnom ratarski usjevi
616	Ostala mješovita biljna proizvodnja
731	Mješovita stoka, uglavnom za proizvodnju mlijeka
732	Mješovita stoka, uglavnom za napasanje, osim stoke za proizvodnju mlijeka
741	Mješovita stoka: svinje, živina i proizvodnja mlijeka - kombinovano
742	Mješovita stoka: svinje, živina i napasanje stoke, osim stoke za proizvodnju mlijeka
831	Ratarski usjevi u kombinaciji sa proizvodnjim mlijeka
832	Proizvodnja mlijeka u kombinaciji sa ratarskim usjevima
833	Ratarski usjevi u kombinaciji sa napasanjem stoke, osim stoke za proizvodnju mlijeka
834	Napasanje stoke osim stoke za proizvodnju mlijeka u kombinaciji sa ratarskim usjevima
841	Ratarski usjevi i uzgoj svinja i živine kombinovano
842	Višegodišnji zasadi i napasanje stoke kombinovano
843	Pčelarstvo
844	Različiti mješoviti usjevi i stoka
900	Nerazvrstana gazdinstva

2. KLASIFIKACIJA POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA PREMA EKONOMSKOJ VELIČINI GAZDINSTAVA

Ekonomska veličina gazdinstva mjeri se prema standardnoj vrijednosti proizvodnje gazdinstva, dok se poljoprivredna gazdinstva klasifikuju prema klasama veličine, u skladu sa tabelom 2:

Tabela 2: Klase ekonomske veličine poljoprivrednih gazdinstava*

Klasa	Standardna vrijednost proizvodnje
1	< 2.000 EUR
2	2.000 - 4.000 EUR
3	4.000 - 8.000 EUR
4	8.000 - 15.000 EUR
5	15.000 - 25.000 EUR
6	25.000 - 50.000 EUR
7	50.000 - 100.000 EUR
8	100.000 - 250.000 EUR
9	250.000 - 500.000 EUR
10	500.000 - 750.000 EUR
11	750.000 - 1.000.000 EUR
12	1.000.000 - 1.500.000 EUR
13	1.500.000 - 3.000.000 EUR
14	> 3.000.000 EUR

*Koficijenti standardne vrijednosti proizvodnje i podaci iz popisa poljoprivrede ili istraživanja strukture korišćenja zemljišta i broja grla stoke koriste se prilikom određivanja ukupne standardne vrijednosti proizvodnje u eurima, odnosno ekonomske veličine svakog od poljoprivrednih gazdinstava u oblasti istraživanja.

3. PRIKUPLJANJE PODATAKA ZA FADN SISTEM

Podaci za FADN sistem se prikupljaju direktno sa poljoprivrednih gazdinstava za jednu cijelu obračunsku (kalendarsku) godinu i treba da odražavaju stvarno stanje na poljoprivrednom gazdinstvu.

Podaci koji se prikupljaju za potrebe FADN sistema dati su u sljedećim tabelama:

Tabela A. Osnovne informacije o poljoprivrednom gazdinstvu*

Podaci o lokaciji poljoprivrednog gazdinstva	
Država	Podatak o državi u kojoj se prikupljaju podaci. Ovo polje je konstantno obilježeno kao "Crna Gora".
Opština i kod	Potrebno je upisati opštinu na kojoj se nalazi poljoprivredno gazdinstvo. Kao opština gazdinstva računa se opština na kojoj je najveći dio poljoprivredne površine gazdinstva. U elektronskoj verziji, opština sa kodom se bira iz padajućeg menija.
Naselje	Unijeti naseljeno mjesto na kome se nalazi poljoprivredno gazdinstvo. Kao naseljeno mjesto gazdinstva računa se ona opština na kojoj je najveći dio poljoprivredne površine gazdinstva.
FADN broj	FADN broj predstavlja serijski broj poljoprivrednog gazdinstva u FADN sistemu. Ovaj broj se automatski dodjeljuje poljoprivrednom gazdinstvu nakon unošenja podataka u poseban kompjuterski program, te se ovo polje ne popunjava prilikom prikupljanja podataka.

Geografska širina i geografska dužina (stepeni i minuti)	Do podataka o geografskoj širini i geografskoj dužini dolazi se upotrebom GPS uređaja, ili upotrebom internet-baziranog programa/web sajta "Google maps". https://www.google.com/maps/@37.0625,-95.677068,4z Geografsku širinu i geografsku dužinu potrebno je unijeti u stepenima i minutima u za to predviđenim poljima.
Savjetodavna služba	Upisati regionalnu savjetodavnu službu koja je nadležna za prikupljanje podataka na datom poljoprivrednom gazdinstvu. U elektronskoj verziji, regionalna savjetodavna služba se bira iz padajućeg menija.
Podaci o računovodstvenoj evidenciji i klasifikaciji poljoprivrednog gazdinstva	
Računovodstvo na gazdinstvu	Unijeti tip računovodstvene evidencije na poljoprivrednom gazdinstvu: 1. Dvojno računovodstvo 2. Prosto računovodstvo 3. Nema računovodstvo Dvojno računovodstvo se obično vodi u kompanijama, zadrugama i poljoprivrednim kombinatima. Karakteristično je za poreske obveznike koji plaćaju porez na dobit. Prosto računovodstvo vode pojedina poljoprivredna gazdinstva i preduzetnici. Karakteristično je za poreske obveznike koji se oporezuju po tzv. paušalnom sistemu oporezivanja. Poslednji slučaj važi kada na gazdinstvu ne postoji računovodstvena evidencija. U elektronskoj verziji, tip računovodstva se bira iz padajućeg menija.
Datum popunjavanja podataka	Upisuje se datum kada je podatak popunjen i zatvoren. U elektronskoj verziji, datum se automatski generiše.
Tip poljoprivredne proizvodnje (prilikom prve posjete)	Upisati preovlađujući tim poljoprivredne proizvodnje, sa spiska tipova proizvodnje iz Klasifikacije poljoprivrednih gazdinstava prema tipu poljoprivredne proizvodnje. Tip proizvodnje određuje se na osnovu tipa koji ima najveće učešće u ukupnoj standardnoj vrijednosti proizvodnje. Prilikom prve posjete, lice koje prikuplja podatke donosi procjenu o preovlađujućem tipu proizvodnje, dok ga kasnije izračunava poseban kompjuterski program za unos i obradu FADN podataka. U elektronskoj verziji, tip proizvodnje se bira iz padajućeg menija.
Klasa ekonomske veličine	Upisati klasu ekonomske veličine na osnovu obračunate standardne vrijednosti proizvodnje. Ukoliko ne postoje podaci o standardnoj vrijednosti proizvodnje, koristiti procijenjenu vrijednost proizvodnje. U elektronskoj verziji, klase ekonomske veličine se biraju iz padajućeg menija.
Učešće drugih korisnih aktivnosti poljoprivrednog gazdinstva	Upisati nivo učešće drugih korisnih aktivnosti poljoprivrednog gazdinstva u ukupnom obrtu: 1. malo (0 do ≤ 10% ukupnog obrta) 2. srednje (>10% do ≤ 50% ukupnog obrta) 3. značajno (50% do 100% ukupnog obrta) Druge korisne aktivnosti predstavljaju nepoljoprivredne aktivnosti koje su u direktnoj vezi sa poljoprivrednim gazdinstvom, što znači da se za njih koriste resursi poljoprivrednog gazdinstva, kao što su radna snaga i/ili sredstva. U ovu grupu aktivnosti spadaju: prerada mlijeka, mesa i biljnih proizvoda, šumarstvo i prerada drveta, uslužni rad za druge, turizam, smještaj i slične aktivnosti, proizvodnja obnovljive energije i sl. Proizvodnja vina, maslinovog ulja i lozove rakije, ne ubrajaju se u ove aktivnosti, već se vode kao poljoprivredna proizvodnja. U elektronskoj verziji, procentualno učešće se bira iz padajućeg menija.
Tip vlasništva - ekonomski cilj	Upisati organizaciono ekonomski oblik, odnosno ekonomski cilj gazdinstva: 1. Porodično gazdinstvo - porodično poljoprivredno gazdinstvo; 2. Partnerstvo - dva ili više partnera učestvuje u raspodjeli dobiti sa poljoprivrednog gazdinstva, ali je samo jedan nosilac; 3. Kompanija - pravno lice sa profitnim ciljem (AD, DOO i sl.); 4. Neprofitna organizacija - poljoprivredna gazdinstva sa neprofitnim ciljem. Na primjer, gazdinstva u okviru manastirskih kompleksa, kazneno-popravnih ustanova, obrazovnih ustanova, edukativnih kampova i sl. U elektronskoj verziji, tip vlasništva se bira iz padajućeg menija.
Da li je gazdinstvo pravno lice?	Upisati da li je gazdinstvo pravno lice ili ne: 0. NE 1. DA Pravna lica su obično gazdinstva iz 3. i 4. kategorije prethodnog pitanja.
Nivo odgovornosti za poslovanje poljoprivrednog gazdinstva	Upisati: 1. Puna (neograničena) odgovornost ili 2. Ograničena odgovornost Neograničena odgovornost karakteristična je za porodična poljoprivredna gazdinstva i preduzetnike, koji cijelokupnom svojom imovinom odgovaraju za poslovanje poljoprivrednog gazdinstva. Ograničena odgovornost karakteristična je za privredna društva (poput DOO) i ostala pravna lica koja za poslovanje gazdinstva odgovaraju samo u visini imovine društva. U elektronskoj verziji, procentualno učešće se bira iz padajućeg menija.
Da li je gazdinstvo u sistemu PDV-a?	Upisati: „DA” – ako je gazdinstvo u sistemu PDV ili „NE” – ako gazdinstvo nije u sistemu PDV. U elektronskoj verziji, odgovor se bira iz padajućeg menija.
Podaci o organskoj proizvodnji	
Organska proizvodnja	Upisati da li gazdinstvo primjenjuje metode organske proizvodnje, odabirom jednog od slijedećih odgovora:

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gazdinstvo ne primjenjuje metode organske proizvodnje 2. Gazdinstvo primjenjuje isključivo metode organske proizvodnje za sve svoje proizvode 3. Gazdinstvo primjenjuje metode organske i konvencionalne proizvodnje 4. Gazdinstvo je u fazi konverzije na organsku proizvodnju. <p>U elektronskoj verziji , odgovor se bira iz padajućeg menija.</p>
Linije pod organskom proizvodnjom (ukoliko na gazdinstvu postoji i organska i konvencionalna proizvodnja)	<p>Ukoliko na gazdinstvu postoji i organska i konvencionalna proizvodnja, odabrati liniju proizvodnje pod organskom proizvodnjom, na osnovu ponuđenih odgovora:</p> <ol style="list-style-type: none"> 00. Gazdinstvo primjenjuje i organske i konvencionalne metode za sve proizvodne linije 31. Žitarice 32. Uljarice i proteinski usjevi 33. Voće i povrće (uključujući citrus, ali ne uključujući masline) 34. Masline 35. Vinogradi 36. Goveđe meso 37. Kravlje mlijeko 38. Svinjsko meso 39. Ovce i koze (mlijeko i meso) 40. Živinsko meso 41. Jaja 42. Ostalo
Podaci o zaštićenoj oznaci porijekla i zaštićenom geografskom porijeklu	
Zaštićena oznaka porijekla/ Zaštićeno geografsko porijeklo (ZOP/ZGP)	<p>Odabrati jedan od ponuđenih odgovora, koji ukazuje na to da li gazdinstvo proizvodi proizvode, stočnu hranu ili sirovine za izradu proizvoda sa zaštićenom oznakom porijekla ili zaštićenim geografskim porijeklom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na gazdinstvu se ne proizvode proizvodi sa zaštićenom oznakom porijekla ili sa zaštićenim geografskim porijeklom 2. Na gazdinstvu se proizvode isključivo proizvodi sa zaštićenom oznakom porijekla ili sa zaštićenim geografskim porijeklom 3. Gazdinstvo proizvodi pojedine proizvode sa zaštićenom oznakom porijekla ili sa zaštićenim geografskim porijeklom. <p>U elektronskoj verziji , odgovor se bira iz padajućeg menija.</p>
Linije proizvodnje sa zaštićenom oznakom porijekla ili zaštićenim geografskim porijeklom	<p>Ukoliko na gazdinstvu postoje pojedine linije proizvodnje sa zaštićenom oznakom porijekla ili zaštićenim geografskim porijeklom, treba upisati jedan od ponuđenih odgovora:</p> <ol style="list-style-type: none"> 00. Gazdinstvo proizvodi pojedine proizvode sa ZOP/ZGP u zanemarljivoj mjeri 31. Žitarice 32. Uljarice i proteinski usjevi 33. Voće i povrće (uključujući citrus, ali ne uključujući masline) 34. Masline 35. Vinogradi 36. Goveđe meso 37. Kravlje mlijeko 38. Svinjsko meso 39. Ovce i koze (mlijeko i meso) 40. Živinsko meso 41. Jaja 42. Ostalo. <p>U elektronskoj verziji , odgovor se bira iz padajućeg menija.</p>
Podaci o uslovima poljoprivredne proizvodnje	
Područja sa otežanim uslovima rada u poljoprivredi (marginalna područja)	<p>Odabrati jednu od ponuđenih opcija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije u marginalnom području ili području sa prirodnim ograničenjima 2. U marginalnom neplaninskom području 3. U marginalnom planinskom području 4. U državi nema značajnih površina ove kategorije. <p>U elektronskoj verziji , odgovor se bira iz padajućeg menija.</p>
Nadmorska visina	<p>Upisati približnu nadmorsku visinu na kojoj se nalazi gazdinstvo.</p> <p>U elektronskoj verziji , odgovor se bira iz padajućeg menija.</p>
Glavni sistem za navodnjavanje na poljoprivrednom gazdinstvu	<p>Odabrati i unijeti jednu od ponuđenih opcija u vezi sa sistemom za navodnjavanje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 0. Na gazdinstvu ne postoji sistem za navodnjavanje 1. Površinsko navodnjavanje 2. Prskalica 3. Sistem "kap po kap" 4. Ostalo. <p>U elektronskoj verziji , odgovor se bira iz padajućeg menija.</p>
Podaci o ispaši stoke	
Unijeti broj grla i broj dana ispaše za svaku od kategorija stoke prisutne na gazdinstvu.	

*U ovoj tabeli unose se podaci o poljoprivrednom gazdinstvu: lokacija, tip proizvodnje, klasa ekonomske veličine, uslovi za proizvodnju, podaci o organskoj proizvodnji kao i proizvodima sa zaštićenom oznakom porijekla ili zaštićenim geografskim porijeklom i popunjavaju je lica obučena za prikupljanje FADN podataka.

Tabela B. Korišćeno poljoprivredno zemljište*

Korišćeno poljoprivredno zemljište	Površina (ha)
Zemljište u vlasništvu	Upisati površinu KPZ u vlasništvu. Ovo zemljište obuhvata zemljište u vlasništvu i zemljište u doživotnom zakupu.
Zemljište uzeto u zakup	Upisati površinu KPZ uzetog u zakup. Obuhvata zemljište zakupljeno pod određenim uslovima na period od najmanje godinu dana, sa fiksnom cijenom zakupa.
Zemljište u "napolici" (podijeljeno korišćenje)	Upisati površinu zemljišta u napolici. Zemljište u „napolici“ predstavlja zemljište koje obrađuju zajedno vlasnik i "napoličar" na osnovu ugovora o napolici ili pod sličnim uslovima.

*Korišćeno poljoprivredno zemljište obuhvata ukupnu površinu: obradivog zemljišta, stalnih pašnjaka, višegodišnjih zasada, bašta i okućnica koje koristi poljoprivredno gazdinstvo, bez obzira na vlasništvo i uslove zakupa.

Korišćeno poljoprivredno zemljište ne uključuje kategorije zemljišta označene kao "ostalo zemljište": nekorišćeno poljoprivredno zemljište, zemljište pod šumom, građevinsko zemljište i zemljište pod građevinskim objektima, brane, nasipe, kamenjare, kanale i odvode, kao i zemljište namijenjeno gajenju pečuraka, a tabelu popunjavaju savjetodavci ili poljoprivredni proizvođači.

Tabela C. Radna snaga na poljoprivrednom gazdinstvu*

Kategorije radne snage na poljoprivrednom gazdinstvu:

Opis	Definicija
Nosilac - rukovodilac	Osoba koja snosi ekonomsku i zakonsku odgovornost za poslovanje poljoprivrednog gazdinstva. Takođe, ova osoba je nadležna za svakodnevno rukovođenje poljoprivrednim gazdinstvom.
Nosilac koji nije rukovodilac	Osoba koja snosi ekonomsku i zakonsku odgovornost za poslovanje poljoprivrednog gazdinstva bez preuzimanja svakodnevnog rukovođenja poslovima gazdinstva.
Rukovodilac koji nije nosilac	Osoba koja rukovodisvakodnevnim poslovima poljoprivrednog gazdinstva, ali ne snosi ekonomsku i zakonsku odgovornost za poslovanje gazdinstva.
Supružnik nosioca	Supruga ili suprug nosioca poljoprivrednog gazdinstva.
Ostala stalna neplaćena radna snaga	Neplaćena radna snaga koja nije obuhvaćena prethodnim kategorijama.
Ostala povremena neplaćena radna snaga	Rad osoba koje povremeno pružaju pomoć u radovima na poljoprivrednom gazdinstvu, bez naknade, ili za naknadu nižu od uobičajene.
Ostala stalna plaćena radna snaga	Stalno angažovani plaćeni radnici na poljoprivrednom gazdinstvu. U ovu grupu spadaju i radnici koji su zbog specifičnih okolnosti samo jedan dio godine radili na gazdinstvu, ali su angažovani za stalno.
Ostala povremena plaćena radna snaga	Rad povremeno angažovane radne snage. Primjer su radnici angažovani na sezonskim radovima u poljoprivredi, uključujući i pregradnike.
Stalni plaćeni rukovodilac gazdinstva	Profesionalni rukovodilac/menadžer angažovan za stalno uz definisanu naknadu.

*Radnu snagu na poljoprivrednom gazdinstvu čine sve radno angažovane osobe na poljoprivrednom gazdinstvu u toku godine. Radna snaga ne obuhvata osobe koje rade na gazdinstvu u tuđe ime i za tuđi račun, a čiji su troškovi rada obuhvaćeni u Tabeli H: Uslužni rad i najam mehanizacije.

Rad na poljoprivrednom gazdinstvu uključuje sve poslove u vezi sa organizacijom, nadzorom i sprovođenjem, bilo fizičkih ili administrativnih poslova koji su povezani sa poljoprivredom ili drugim korisnim aktivnostima u direktnoj vezi sa poljoprivrednim gazdinstvom, i to:

- Poljoprivredne radove na gazdinstvu,
- Rukovođenje i upravljanje finansijama (prodaja, kupovina, računovodstvo itd.),
- Gajenje stoke (priprema hrane, hranjenje, muža, njega životinja i sl),
- Pripremu proizvoda za tržište, skladištenje, direktna prodaja, prerada poljoprivrednih proizvoda za sopstvenu upotrebu, proizvodnju vina i maslinovog ulja,
- Održavanje zgrada, mašina, opreme, melioracija,
- Transport za potrebe gazdinstva, obavljen od strane radne snage poljoprivrednog gazdinstva,
- Rad na drugim korisnim aktivnostima (definisanim u okviru Tabele L),
- Uslužni rad za druge (uz korišćenje resursa gazdinstva).

Rad na poljoprivrednom gazdinstvu ne uključuje: investicione radove (podizanje novih višegodišnjih zasada, podizanje novih zgrada, izgradnja novih melioracija, podizanje novih sistema za navodnjavanje), niti radove u okviru domaćinstva (kućni poslovi u domaćinstvu, priprema hrane za članove domaćinstva i sl.), a tabelu popunjavaju savjetodavci ili poljoprivredni proizvođači.

Grupe informacija u tabeli C:

Opšte informacije o radnoj snazi				Ukupan rad na poljoprivrednom gazdinstvu	Učešće drugih korisnih aktivnosti poljoprivrednog gazdinstva u ukupnom radu na gazdinstvu (%)
Broj osoba	Rod	Godina rođenja	Nivo obučenosti rukovodioca	Broj radnih časova godišnje	
Navesti samo za kategorije gdje je to naznačeno: supružnik nosioca, ostala stalna neplaćena radna snaga i ostala stalna plaćena radna snaga. Više supružnika nosioca može biti samo ako ima više nosilaca.	Unijeti: 1. Muško ili 2. Žensko	Unijeti godinu rođenja rukovodioca, bez obzira na to da li je i nosilac poljoprivrednog gazdinstva. Godinu rođenja unijeti sa 4 cifre.	Unosi se jedan od tri nivoa obučenosti rukovodioca poljoprivrednog gazdinstva: 1. Praktično iskustvo, 2. Osnovna obuka u oblasti poljoprivredne proizvodnje ili 3. Puna obučenost u oblasti poljoprivredne proizvodnje. Puna obučenost bi odgovarala teorijskoj obuci u vidu poljoprivredne škole i/ili biotehničkog fakulteta, odnosno srodni vid obuke.	Unijeti broj radnih časova na poljoprivrednom gazdinstvu za svaku od kategorija radne snage. Za kategorije radne snage gdje ima više osoba, unijeti ukupan broj časova rada (zbir časova rada svih osoba zajedno). Za plaćenu radnu snagu, broj časova rada se procjenjuje na osnovu isplaćenih dnevnica, odnosno zarada, tako što se one podijele sa cijenom jednog radnog dana ili jednog radnog sata. Uobičajeni gornji prag radnih časova po osobi godišnje iznosi 3600.	Unijeti procenat drugih korisnih aktivnosti u ukupnom radnom vremenu na poljoprivrednom gazdinstvu.

Tabela D. Osnovna sredstva*

Opis	Definicija
Poljoprivredno zemljište	Poljoprivredno zemljište u posjedu poljoprivrednog gazdinstva, procijenjeno prema fer vrijednosti.
Melioracije	Melioracije (ograde, odvodni kanali, fiksna oprema za navodnjavanje i sl.) procijenjuju se prema nabavnoj vrijednosti, uzevši u obzir amortizaciju.
Zgrade	Zgrade koje pripadaju poljoprivrednom gazdinstvu, bez obzira na tip korišćenja zemljišta na kome se nalaze. Ova kategorija ne obuhvata zgradu, odnosno kuću u kojoj žive članovi domaćinstva. Zgrade se procijenjuju prema nabavnoj vrijednosti, uzevši u obzir amortizaciju. Ukoliko ova vrijednost nije poznata, procijena se obavlja prema trenutnoj tržišnoj vrijednosti.
Mašine i oprema	U ovu kategoriju spadaju mašine i oprema proizvodne svrhe, u vlasništvu poljoprivrednog gazdinstva: traktori, motokultivatori, kamioni, kombiji, automobili, veća i manja oprema procijenjena prema nabavnoj vrijednosti, uzevši u obzir amortizaciju.
Šume, uključujući neposjećena stabla	Šumsko zemljište u vlasništvu poljoprivrednog gazdinstva, procijenjeno po fer vrijednosti.
Biološka sredstva - zasadi	Ova kategorija obuhvata sve višegodišnje zasade, uključujući vinograde, ali i vrijednost nepožnjevenih usjeva (koji ne spadaju u osnovna sredstva), a čiji rod može biti prodat prije sjetve ("na zeleno"). Biološka sredstva se procijenjuju po fer vrijednosti.
Nematerijalna, utrživa imovina	Sva nematerijalna imovina koja može lako biti kupljena ili prodana. Njihova procijena se vrši po fer vrijednosti.
Nematerijalna, neutrživa imovina	Ostala nematerijalna imovina, koja se uobičajeno ne prodaje na tržištu (softveri, licence i sl.), ali se u određenim slučajevima može prenijeti na drugo lice. Ova imovina se procijenjuje prema nabavnoj vrijednosti, uzevši u obzir amortizaciju.
Ostala osnovna sredstva	Ostala osnovna sredstva, koja nijesu navedena u drugim kategorijama. Procijenjuju se prema knjigovodstvenoj vrijednosti, pa se obavezno uzima u obzir i amortizacija.

Metodi procijene:

Fer vrijednost	Vrijednost po kojoj sredstvo može biti razmjenjeno između obavještenih i voljnih strana u neposrednoj transakciji, kada se oduzmu eventualni troškovi transakcije.
Nabavna vrijednost	Nominalna vrijednost sredstva kada je ono nabavljeno.
Računovodstvena vrijednost	Vrijednost po kojoj se sredstvo vodi u knjigovodstvenoj evidenciji, odnosno u bilansu stanja.

*Osnovna sredstva čine najvažnija proizvodna sredstva u vlasništvu poljoprivrednog gazdinstva. Ovo su obično sredstva relativno visoke vrijednosti, koja se koriste kroz više proizvodnih ciklusa, odnosno u toku više godina. U osnovna sredstva na poljoprivrednom gazdinstvu spadaju: poljoprivredno zemljište, melioracije, zgrade, mašine i oprema, biološka sredstva, višegodišnji zasadi, nematerijalna imovina (prava, vlasnički udijeli i sl.) i ostalo i većina osnovnih sredstava se postepeno troši i postepeno prenosi vrijednost na nove proizvode, odnosno amortizuju se. Ovo se naročito odnosi na mašine i opremu, a tabelu popunjavaju savjetodavci ili poljoprivredni proizvođači.

Grupe informacija u Tabeli D:

Nabavna vrijednost (EUR)	Godina proizvodnje/ izgradnje	Vrijednost na početku godine (01. januar) (EUR)	Stopa amortizacije (%)	Vrijednost amortizacije tekuće godine (EUR)	Vrijednost akumulirane amortizacije (EUR)	Investicije/ nabavka/ kupovina (EUR)	Subvencije za investicije (EUR)	Prodaja (EUR)	Vrijednost na kraju godine (31. decembar) (EUR)
Vrijednost po kojoj je nabavljeno osnovno sredstvo. Kod osnovnih sredstava koja su izgrađena, odnosno podignuta na poljoprivrednom gazdinstvu, nabavna vrijednost obuhvata zbir troškova izgradnje, odnosno podizanja.	Zabilježiti godinu proizvodnje odnosno izgradnje sredstva, ukoliko je taj podatak dostupan. Godinu ubilježiti sa četiri cifre.	Zabilježiti vrijednost osnovnog sredstva na početku godine. Vrijednost na početku tekuće obračunske godine mora biti jednaka vrijednosti na kraju prethodne obračunske godine.	Stopa po kojoj se amortizuje osnovno sredstvo, odnosno procenat za koji se umanjuje njegova vrijednost svake godine..	Vrijednost amortizacije tekuće godine je novčani iznos smanjenja vrijednosti osnovnog sredstva u toku tekuće godine. Izračunava se množenjem vrijednosti na početku godine sa stopom amortizacije.	Vrijednost akumulirane amortizacije predstavlja zbir vrijednosti amortizacije od početka životnog vijeka osnovnog sredstva do tekućeg obračunskog perioda. Vrijednost akumulirane amortizacije ne može biti viša od nabavne vrijednosti osnovnog sredstva. U trenutku kada se akumulirana amortizacija izjednači sa nabavnom vrijednošću, smatra se da je osnovno sredstvo amortizovano u potpunosti.	Vrijednost nabavke ili izgradnje novih osnovnih sredstava, ili većih popravki na osnovnim sredstvima. U vrijednost investicija ulaze i troškovi rada na investicijama, kao i pripadajući troškovi nabavke, transporta i transakcija.	Trenutni udio subvencija na investicije u osnovna sredstva, primljene u toku prethodne ili ove godine.	Vrijednost prodatih osnovnih sredstava u toku obračunske godine.	Vrijednost osnovnog sredstva na kraju obračunske godine.

Tabela D1. Obrtna sredstva*

Opis	Definicija
Gotovina i gotovinski ekvivalenti (novac na računu)	Gotov novac i ostala sredstva koja se brzo mogu pretvoriti u gotov novac.
Potraživanja	Kratkoročna dugovanja drugih lica prema poljoprivrednom gazdinstvu.
Zalihe materijala za poljoprivrednu proizvodnju	Zalihe sjemenskog i sadnog materijala, stočne hrane, sredstava za zaštitu bilja, ambalaže, sredstava za pakovanje i konzerviranje i sl.
Zalihe gotovih proizvoda (ne računajući živu stoku)	Zalihe proizvoda koji mogu biti prodani na tržištu u relativno kratkom roku. U ovu kategoriju ne ulazi živa stoka, koja se evidentira u Tabeli J.
Ostala obrtna sredstva	Ostala kratkoročna imovina poljoprivrednog gazdinstva, koja nije evidentirana u prethodnim kategorijama.

Grupe informacija u Tabeli D1:

Vrijednost na početku godine (01. januar) (EUR)	Nabavka/kupovina (EUR)	Subvencije (EUR)	Prodaja (EUR)	Vrijednost na kraju godine (31. decembar) (EUR)
Vrijednost obrtnih sredstava na početku obračunske (kalendarske godine). Stanje na početku tekuće godine (01. januara) mora biti jednako stanju na kraju prethodne obračunske godine (31. decembra).	Vrijednost kupovine, odnosno nabavke obrtnih sredstava.	Vrijednost subvencija primljenih za nabavku materijala za poljoprivrednu proizvodnju ili sličnih obrtnih sredstava.	Vrijednost prodaje obrtnih sredstava u toku obračunske godine.	Vrijednost obrtnih sredstava koja su preostala na gazdinstvu na kraju godine (31. decembra).

*Obrtna sredstva predstavljaju imovinu poljoprivrednog gazdinstva koja se relativno brzo može pretvoriti u novčani oblik, ili se već nalazi u novčanom obliku. Ova imovina je relativno niže vrijednosti u odnosu na osnovna sredstva, a potroši se u toku jednog proizvodnog ciklusa, odnosno jedne obračunske godine, a u obrtna sredstva poljoprivrednog gazdinstva spadaju: gotovina, novac na računu i oročeni depoziti, potraživanja, zalihe gotovih proizvoda, zalihe materijala za poljoprivrednu proizvodnju i ostalo, a tabelu popunjavaju savjetodavci ili poljoprivredni proizvođači.

Tabela F. Dugovanja i obaveze

Opis	Definicija
Standardni komercijalni krediti	Komercijalni krediti odobreni od strane poslovnih/komercijalnih banaka, koji nijesu obuhvaćeni bilo kakvim mjerama institucionalne podrške, kao što su subvencije.
Posebni komercijalni krediti	Komercijalni krediti koji su obuhvaćeni mjerama institucionalne podrške, kao što je subvencionisana kamatna stopa. Institucionalna podrška može biti od strane države (vlade) ili lokalne samouprave.
Privatne pozajmice	Ova kategorija obuhvata privatne pozajmice od privatnih lica.
Obeveze prema dobavljačima i pružiocima usluga	Obeveze, odnosno dugovanja za primljene, a neplaćene proizvode i usluge.
Ostale obaveze	Obevez, odnosno dugovanja koja nijesu navedena u prethodnim kategorijama.

Grupe informacija u Tabeli F*:

Kratkoročne	Dugoročne
Obeveze/dugovanja poljoprivrednog gazdinstva sa rokom dospjeća kraćim od godinu dana.	Obeveze/dugovanja poljoprivrednog gazdinstva sa rokom dospjeća kraćim od godinu dana.

Početno stanje	Krajnje stanje
Novčani iznos obaveza/dugovanja na početku obračunske godine. Ovaj iznos u najvećem broju slučajeva treba da bude jednak krajnjem stanju iz prethodne obračunske godine.	Novčani iznos obaveza/dugovanja na kraju obračunske godine.

*Ova tabela sadrži podatke o dugovanjima i obavezama poljoprivrednog gazdinstva po osnovu kredita i pozajmica, a tabelu popunjavaju savjetodavci ili poljoprivredni proizvođači.

Tabela H. Troškovi*

Kategorija troškova	Definicija
Troškovi rada i mehanizacije	
Troškovi plata, nadnica i doprinosa za socijalno osiguranje za plaćenu radnu snagu	Troškovi plate, nadnice i dnevnice plaćene radne snage na poljoprivrednom gazdinstvu. Troškovi plata uključuju i izdatke za socijalno i penzijsko osiguranje plaćene radne snage, kao i troškove angažovanja radnika. Troškovi ne obuhvataju privatne izdatke za socijalno, zdravstveno i penzijsko osiguranje nosioca

	poljoprivrednog gazdinstva i njegove porodice. Troškovi ne obuhvataju izdatke za investicione radove (ovi izdaci su uključeni u vrijednost investicije u Tabeli D).
Uslužni rad i najam mehanizacije	Ova grupa troškova uključuje izdatke za rad angažovane tuđe mehanizacije. Troškovi ne obuhvataju najam mehanizacije kojom upravlja radna snaga poljoprivrednog gazdinstva.
Tekuće održavanje mašina i opreme	Troškovi redovnog i tekućeg održavanja mašina i opreme. Troškovi ne obuhvataju velike i skupe opravke mašina i opreme, niti kupovinu djelova velike vrijednosti (na primjer, zamjena motora), koje se bilježe u Tabeli D: Investicije.
Troškovi goriva i maziva	Troškovi kupljenog goriva za mehanizaciju i vozila poljoprivrednog gazdinstva. Troškovi obuhvataju i utrošeno gorivo u privatnim automobilima, u procentu korišćenja u poslovne svrhe u vezi sa poljoprivrednim gazdinstvom.
Troškovi upotrebe automobila	Uključuje dio troškova upotrebe privatnih automobila u procentu upotrebe u poslovne svrhe u vezi sa poljoprivrednim gazdinstvom. Ovi troškovi uključuju dio troškova registracije, tekućeg održavanja i sl. Odnose se isključivo na vozila koja nijesu na listi mašina i opreme poljoprivrednog gazdinstva, odnosno samo na privatna vozila. Ovi troškovi ne obuhvataju troškove goriva i maziva, koji su navedeni u prethodnoj kategoriji.
Specifični troškovi stočarske proizvodnje	
Kupljena koncentrovana hrana za stoku koja se napasa (kopitari i preživari)	
Kupljena kabasta hrana za stoku koja se napasa (kopitari i preživari)	
Kupljena hrana za svinje	
Kupljena hrana za živinu i ostale sitne životinje	
Hrana za stoku koja se napasa (kopitari i preživari) proizvedena na gazdinstvu	
Hrana za svinje proizvedena na gazdinstvu	
Hrana za živinu i ostale sitne životinje proizvedena na gazdinstvu	
Troškovi veterinara	Veterinarski troškovi, uključujući usluge veterinara, lijekove i medicinska sredstva. Odnose se na troškove liječenja i prevencije.
Ostali specifični troškovi stočarske proizvodnje	Specifični troškovi stočarske proizvodnje koji nijesu navedeni u prethodnim kategorijama.
Specifični troškovi biljne proizvodnje	
Kupljeno sjeme i sadnice	Kupljeno sjeme i sadnice, uključujući lukovice i rizome. Ovi troškovi ne uključuju sadnice za višegodišnje zasade, koje treba unijeti u Tabelu D kao investicije.
Sjeme i sadnice proizvedeni na gazdinstvu	Troškovi upotrebe sjemena i sadnica proizvedenih na poljoprivrednom gazdinstvu, ne računajući sadnice višegodišnjih zasada. Količina i iznos sjemena i sadnica proizvedenih i utrošenih na poljoprivrednom gazdinstvu treba unijeti i u grupama I (Tabela I1, I2, I3) kao "Upotreba na gazdinstvu za proizvodne potrebe".
Đubriva i meliorativna sredstva	Kupljena đubriva i meliorativna sredstva za poljoprivrednu proizvodnju, uključujući stajnjak, treset i kompost. Đubriva i meliorativna sredstva namijenjena šumarstvu evidentiraju se kao "Specifični troškovi šumarstva i obrade drveta".
Količina (masa) upotrijebljenog azota u mineralnim đubrivima	Ukupna količina (masa) upotrijebljenog azota, kao elementa (N) u mineralnim đubrivima, procijenjena na osnovu sadržaja aktivne materije N u đubrivu.
Količina (masa) upotrijebljenog fosfora u mineralnim đubrivima (učešće aktivne materije P2O5)	Ukupna količina (masa) upotrijebljenog fosfora, kao aktivne materije P2O5 u mineralnim đubrivima, procijenjena na osnovu sadržaja P2O5 u đubrivu.
Količina (masa) upotrijebljenog kalijuma u mineralnim đubrivima (učešće aktivne materije K2O)	Ukupna količina (masa) upotrijebljenog kalijuma, kao aktivne materije K2O u mineralnim đubrivima, procijenjena na osnovu sadržaja K2O u đubrivu.
Kupljen stajnjak	Ukupni troškovi kupljenog stajnjaka i ostalih organskih đubriva. Ovi troškovi takođe ulaze i u gornju kategoriju "Đubriva i meliorativna sredstva"
Sredstva za zaštitu bilja	Utrošena sredstva za zaštitu bilja, kao što su pesticidi, preparati za zaštitu od bolesti i sl.
Ostali specifični troškovi biljne proizvodnje	Specifični troškovi direktno povezani sa biljnom proizvodnjom koji nijesu navedeni u ranijim kategorijama, kao što su: troškovi ambalaža, kanapa za povezivanje, folija za pokrivanje, troškovi analize zemljišta itd.
Specifični troškovi drugih korisnih aktivnosti	
Specifični troškovi šumarstva i obrade drveta	Troškovi đubriva, sredstava za zaštitu i ostali specifični troškovi šumarske proizvodnje.
Specifični troškovi prerade biljnih proizvoda	Troškovi sirovina i materijala za preradu biljnih proizvoda, bez obzira na to da li su kupljeni ili proizvedeni na poljoprivrednom gazdinstvu. Primjer: kruške potrošene za proizvodnju rakije. Ovakav utrošak treba da bude evidentiran i u Tabeli I, u koloni "Upotreba na gazdinstvu za proizvodne potrebe".

Specifični troškovi prerade kravljeg mlijeka	Troškovi sirovine i materijala za preradu kravljeg mlijeka, bez obzira na to da li su kupljeni ili proizvedeni na poljoprivrednom gazdinstvu. Primjer: mlijeko upotrijebljeno za proizvodnju sira. Ovakav utrošak treba da bude evidentiran i u Tabeli J, u koloni "Upotreba na gazdinstvu za proizvodne potrebe".
Specifični troškovi prerade bivoljeg mlijeka	
Specifični troškovi prerade ovčijeg mlijeka	
Specifični troškovi prerade kozjeg mlijeka	
Specifični troškovi prerade mesa i drugih stočarskih proizvoda	Troškovi sirovine i materijala za preradu mesa i drugih stočarskih proizvoda, bez obzira na to da li su kupljeni ili proizvedeni na poljoprivrednom gazdinstvu. Primjer: mlijeko upotrijebljeno za proizvodnju sira. Ovakav utrošak treba da bude evidentiran i u Tabeli J, u koloni "Upotreba na gazdinstvu za proizvodne potrebe".
Ostali troškovi drugih korisnih aktivnosti	Troškovi materijala i ostali specifični troškovi drugih korisnih aktivnosti koji nijesu evidentirani u prethodnim kategorijama. Ovdje ulaze i troškovi upotrebe na gazdinstvu u proizvodne svrhe, evidentirani u tabeli L.
Opšti troškovi poljoprivrednog gazdinstva	
Tekuće održavanje zgrada i melioracija	Održavanje zgrada (uključujući staklenike) i melioracija, uključujući manje popravke. Ovi troškovi uključuju i kupljeni materijal utrošen pri popravkama.
Električna energija	Troškovi električne energije utrošene za potrebe poljoprivrednog gazdinstva. Nije uključena električna energija utrošena u domaćinstvu.
Gorivo za grijanje	Troškovi utrošenog goriva za grijanje na poljoprivrednom gazdinstvu. Ovdje nije uključeno gorivo za grijanje domaćinstva.
Voda	Troškovi vode utrošene za navodnjavanje, napajanje životinja i za ostale potrebe poljoprivrednog gazdinstva. Ovdje nije uključena voda upotrijebljena u domaćinstvu.
Poljoprivredno osiguranje	Troškovi premija za sve vidove osiguranja u poljoprivrednoj proizvodnji, kao što je osiguranje usjeva, prinosa ili stoke. Ne uključuje osiguranja u vezi sa drugim korisnim aktivnostima, koja se bilježe u narednoj kategoriji ove tabele.
Druga osiguranja u vezi sa poljoprivrednom gazdinstvu	Osiguranja od odgovornosti prema trećim licima i osiguranja od šteta načinjenih požarom, poplavama i sl. Ovdje su uključena i osiguranja proizvodnih objekata i mehanizacije. Ova kategorija ne uključuje osiguranje od povreda na radu i slične troškove koji su uključeni u troškove radne snage u Tabeli C.
Porezi i takse	Svi porezi i takse u vezi sa poslovanjem poljoprivrednog gazdinstva, uključujući takse koje se odnose na zaštitu životne sredine. Nijesu uključeni PDV, porezi na zemljište i zgrade (bilježe se u narednoj kategoriji u ovoj tabeli) i porezi u vezi sa radnom snagom (uključeni u troškove rada u Tabeli C).
Porezi na zemljište i zgrade	Porezi na imovinu nad zemljištem i zgradama u vlasništvu poljoprivrednog gazdinstva.
Plaćen zakup, ukupno	Plaćen zakup zemljišta, zgrada i ostalih objekata u proizvodne i skladišne svrhe.
Plaćen zakup zemljišta	Plaćen zakup za zemljište.
Plaćene kamate i finansijske naknade	Plaćene kamate na kredite i pripadajući troškovi obrade kredita, kao i slične finansijske naknade.
Ostali opšti troškovi poljoprivrednog gazdinstva	Ostali opšti troškovi poljoprivrednog gazdinstva koji nijesu navedeni u prethodnim kategorijama, kao što su: troškovi kancelarijskog materijala, troškovi telefona, knjigovođe i sl.

**Troškovi poljoprivrednog gazdinstva obuhvataju novčani izraz utroška rada, materijala i proizvoda u poljoprivrednoj proizvodnji i drugim korisnim aktivnostima na poljoprivrednom gazdinstvu. U troškove, dakle ulaze i utrošeni proizvodi poljoprivrednog gazdinstva namijenjeni daljoj proizvodnji, kao što je utrošak mlijeka za proizvodnju sira.*

Osnovna podjela troškova na poljoprivrednom gazdinstvu je na: specifične troškove, opšte troškove i troškove rada i mehanizacije, kao posebne kategorije. Specifični troškovi predstavljaju troškove koji se odnose na tačno određene linije proizvodnje i mogu se raspodijeliti po tim linijama. Ovdje, na primjer, spadaju: troškovi sjemena i đubriva (biljna proizvodnja), troškovi veterinarara i stočne hrane (stočarska proizvodnja), troškovi sirovina za preradu (ostale korisne aktivnosti). Sa druge strane, opšti troškovi se ne mogu dodjeliti određenim linijama proizvodnje, već su zajednički za više proizvodnih linija ili za cijelo poljoprivredno gazdinstvo. Ovdje spadaju: troškovi struje, vode, grijanja, porezi i sl.

Kod inputa se mora imati u vidu da se kao trošak bilježe samo potrošeni, a ne svi kupljeni inputi. Za troškove koji su zajednički za domaćinstvo i za poljoprivredno gazdinstvo, kao što su struja, voda i gorivo za grijanje, treba evidentirati samo dio koji se odnosi na poljoprivredno gazdinstvo, a tabelu popunjavaju savjetodavci ili poljoprivredni proizvođači.

Tabele I1, I2 i I3. Biljna proizvodnja*

Grupe informacija koje se nalaze u tabelama I1, I2 i I3:*

Površina		
Ukupna površina (ha)	od toga navodnjavano (ha)	Korišćeno za energetske usjeve (ha)
Ukupna površina pod određenom biljnom kulturom, bez obzira na to da li je zemljište u vlasništvu ili je zakupljeno.	Navodnjavani dio ukupne površine pod određenom biljnom kulturom.	Dio ukupne površine pod određenom biljnom kulturom koja se koristi za proizvodnju energije. (kukuruz za proizvodnju etanola, uljana repica za proizvodnju bio-dizela i sl.)

**U ovim tabelama se vodi evidencija o proizvodnji i potrošnji biljnih proizvoda na poljoprivrednom gazdinstvu, i to:*

- a. u Tabeli I1: Biljna proizvodnja na otvorenom,*
- b. u Tabeli I2: Biljna proizvodnja u stakleniku ili drugom pristupačnom zatvorenom prostoru i*
- c. u Tabeli I3: Biljna proizvodnja u bašti.*

Proizvodnja na otvorenom podrazumijeva oranice, voćnjake, maslinjake, vinograde i slične površine, dok bašte predstavljaju bašte i okućnice. Staklenici i drugi pristupačni zatvoreni prostori predstavljaju prostore za gajenje biljaka u koje je moguće ući, kao što su staklenici, plastenici i pristupačni tuneli.

Spisak proizvodnih linija sa nazivima i pripadajućim Oznakama nalazi se u tabelama I1, I2 i I3.

Pripadajuće Oznake služe za olakšanu pretragu i unos proizvodnih linija u elektronskoj verziji.

U elektronskoj verziji, proizvodne linije se biraju iz padajućeg menija.

Tabele I1, I2 i I3 namijenjene su popunjavanju od strane savjetodavca ili poljoprivrednog proizvođača.

Površina se ne unosi za prerađevine, nus-proizvode, usjeve kupljene nepožnjevene, kao i usjeve i zasade sa zemljišta zakupljenog na period kraći od godinu dana. Površina se unosi u ha, osim za pečurke gdje se unosi u m²

Stanje na početku godine		Proizvodnja	Prodaja		Upotreba u domaćinstvu i za plaćanja u naturi		Upotreba na gazdinstvu za proizvodne potrebe		Stanje na kraju godine	
Količina (kg, l - za vino)	Vrijednost (EUR)	Količina (kg, l - za vino)	Količina (kg, l - za vino)	Vrijednost (EUR)	Količina (kg, l - za vino)	Vrijednost (EUR)	Količina (kg, l - za vino)	Vrijednost (EUR)	Količina (kg, l - za vino)	Vrijednost (EUR)
<p>Količina i vrijednost proizvoda koji se nalaze na zalihama (usklađeni) na početku obračunske godine (01. januara). Ovdje je uključena i vrijednost nepožnjevenih usjeva.</p> <p>Ove vrijednosti treba da budu jednake vrijednostima na kraju prethodne obračunske godine (31. decembra). Ovdje nijesu uključene zalihe kupljenog krmnog bilja namijenjenog za ishranu stoke, koje se evidentira u Tabeli H kao kupljena stočna hrana.</p>		<p>Ukupna proizvedena količina u toku obračunske godine. Proizvodnja se ne bilježi za: cvijeće ukrasno bilje (Oznake 10830 – 10850), rasadnike (Oznaka 40500), podizanje mladih zasada (Oznaka 40800), ostalo zemljište (Oznake 50100 - 50900) i primanja (Oznake 90100, 90200 i 90900).</p>	<p>Količina i vrijednost prodatih proizvoda u toku obračunske godine. Količine prodatih proizvoda nije potrebno unositi za kategorije navedene u prethodnoj koloni.</p>		<p>Količina i vrijednost proizvoda upotrijebljenih od strane članova domaćinstva ili za plaćanja u naturi. Odnosi se za žitarice upotrijebljene za pravljenje hljeba za potrebe domaćinstva.</p> <p>Ovo ne uključuje proizvode upotrijebljene za potrebe seoskog turizma, koji se evidentiraju u narednoj koloni.</p>		<p>Količina i vrijednost proizvoda upotrijebljenih na poljoprivrednom gazdinstvu u poslovne svrhe. Primjer bi bio kukuruz upotrijebljen za ishranu stoke, ili voće upotrijebljeno za pečenje rakije.</p> <p>Vrijednost se procjenjuje kao cijena po kojoj bi proizvod bio prodat na poljoprivrednom gazdinstvu, bez dodatnih troškova prodaje.</p>		<p>Količina i vrijednost proizvoda koji se nalaze na zalihama (usklađeni) na kraju obračunske godine (31. decembra).</p> <p>Ovdje je uključena i vrijednost nepožnjevenih usjeva koji se nalaze na njivi na kraju godine.</p>	

Linije proizvodnje u Tabelama I1, I2 i I3 sa pripadajućim oznakama

Tabela I1. Biljna proizvodnja na otvorenom
10110 Pšenica
10120 Durum pšenica
10130 Raž
10140 Ječam
10150 Ovas
10160 Kukuruz u zrnu
10190 Ostale žitarice proizvedene u zrnu
10210 Grašak, pasulj i lupina
10220 Sočivo, leblebije i grahorica
10290 Ostali proteinski usjevi
10300 Krompir (uključujući rani i sjemenski krompir)
10310 Krompir za proizvodnju skroba
10390 Ostali krompir
10400 Šećerna repa (ne uključujući sjeme)
10500 Korijenasto krmno bilje (ne uključujući sjeme)
10601 Duvan
10602 Hmelj
10604 Repa
10605 Suncokret
10606 Soja
10607 Laneno sjeme (ulje lana)
10608 Ostale uljarice
10609 Lan
10611 Ostale biljke za proizvodnju vlakana
10612 Aromatčno, medicinsko i začinsko bilje
10690 Ostalo industrijsko bilje
10731 Karfiol i brokoli
10732 Zelena salata
10733 Paradajz
10734 Kukuruz šećerac
10735 Crni luk
10736 Bijeli luk
10737 Šargarepa
10738 Jagode
10739 Dinje
10790 Ostalo povrće
10830 Cvjetne lukovice, izdanci i gomolji
10840 Sečeno cvijeće i cvjetni pupoljci
10850 Cvjetno i ukrasno bilje
10910 Privremene trave
10921 Kukuruz za silažu
10922 Mahunarke
10923 Ostalo bilje ubrano u zelenom stanju
11000 Sjemenski i sadni materijal za obradivo zemljište
11100 Ostali usjevi na obradivom zemljištu
11210 Neobrađeno zemljište bez ikakvih subvencija
11220 Neobrađeno zemljište koje podlaže subvencijama, a nema ekonomsku upotrebu
11300 Zemljište spremno za sjetvu, dato u zakup, uključujući zemljište ustupljeno radi plaćanja u naturi
20000 Bašte - okućnice
30100 Livade i pašnjaci, isključujući ekstenzivne pašnjake
30200 Ekstenzivni pašnjaci
30300 Trajni pašnjaci van proizvodne upotrebe, koji ispunjavaju uslove za subvencije
40111 Jabuke
40112 Kruške
40113 Breskve i nektarine
40114 Ostalo voće umjerene zone
40120 Bobičasto voće
40130 Jezgrasto voće
40310 Stone masline
40320 Masline za proizvodnju ulja (prodane kao plod)
40320 Maslinovo ulje

40340 Sporedni proizvodi maslina
40411 Kvalitetno vino sa zaštićenom oznakom porijekla
40412 Kvalitetno vino sa zaštićenim geografskim porijeklom
40420 Ostala vina
40430 Stono grožđe
40440 Suvo grožđe
40451 Grožđe za kvalitetno vino sa zaštićenom oznakom porijekla
40452 Grožđe za kvalitetno vino sa zaštićenim geografskim porijeklom
40460 Grožđe za ostala vina
40470 Razni sporedni proizvodi vinove loze: šira, lozova rakija, sok od grožđa, sirće i sl. proizvedeno na gazdinstvu
40480 Ostali nus-proizvodi proizvodnje vina (talog, komina)
40500 Rasadnici
40600 Ostali višegodišnji zasadi (uključujući tartufe)
40610 Novogodišnje jelke
40700 Višegodišnji zasadi u stakleniku
40800 Gajenje mladih zasada
50100 Nekorišćeno poljoprivredno zemljište
50200 Površina pod šumom
50210 od čega izdanače šume kratke oplodnje
50900 Ostalo zemljište (zemljište na kome se nalaze objekti, dvorišta, staze, ribnjaci, kamenolomi, neplodno zemljište, stene itd.)
60000 Pečurke
90100 Primanja od davanja poljoprivrednog zemljišta u zakup
90200 Naknada od osiguranja zasada ili usjeva, koja se ne može rasporediti na poseban zasad/usjev
90300 Sporedni proizvodi biljne proizvodnje (osim od maslina ili vinove loze)
90310 Slama
90320 Glave i lišće šećerne repe
90330 Ostali sporedni proizvodi
90900 Ostalo

Tabela I2. Biljna proizvodnja u stakleniku ili drugom pristupačnom zatvorenom prostoru
Svježe povrće, dinje i jagode (kodovi od 10731 do 10790)
10731 Karfiol i brokoli
10732 Zelena salata
10733 Paradajz
10734 Kukuruz šećerac
10735 Crni luk
10736 Bijeli luk
10737 Šargarepa
10738 Jagode
10739 Dinje
10790 Ostalo povrće
Cvijeće i ukrasno bilje (kodovi od 10830 do 10850)
10830 Cvjetne lukovice, izdanci i gomolji
10840 Sečeno cvijeće i cvjetni pupoljci
10850 Cvjetno i ukrasno bilje

Tabela I3. Biljna proizvodnja u bašti
Svježe povrće, dinje i jagode (kodovi od 10731 do 10790)
10731 Karfiol i brokoli
10732 Zelena salata
10733 Paradajz
10734 Kukuruz šećerac
10735 Crni luk
10736 Bijeli luk
10737 Šargarepa
10738 Jagode
10739 Dinje
10790 Ostalo povrće

Tabela J. Stočarska proizvodnja*

Kategorija životinja	Oznaka	Definicije i objašnjenja
----------------------	--------	--------------------------

Kopitari	100	Konji, magarci, mule i mazge
Goveda mlađa od godinu dana, muška i ženska	210	Telad za klanje, za teleće meso.
Muška goveda starosti 1-2 godine	220	
Ženska goveda starosti 1-2 godine	230	Ovdje nijesu uključena grla koja su se telila.
Muška goveda starosti preko 2 godine	240	Ovdje su uključeni priplodni bikovi.
Priplodne junice	251	Junice starije od dvije godine koje se još nijesu telile, a namijenjene su priplodu.
Junice za tov	252	Ženska grla starija od dvije godine, koja se nijesu telila i nijesu namijenjena za priplod.
Muzne krave	261	Ženska grla koja su se telila, uljučujući i ona mlađa od dvije godine. Namijenjena su isključivo ili uglavnom za proizvodnju mlijeka.
Bivolice	261	Ženska grla bivola koja su se telila.
Ostale krave	269	Ova kategorija uključuje: - krave koje su se telile i namijenjene su pretežno za uzgoj teladi, - krave za rad i - zasušene muzne krave.
Ovce, priplodna ženska grla	311	Ženska grla starosti najmanje godinu dana, namijenjena za priplod.
Ostale ovce	319	Ovce koje nijesu uključene u prethodnu kategoriju. Ovdje su uključeni i priplodni ovnovi i jagnjad.
Koze, priplodna ženska grla	321	
Ostale koze	329	Koze koje nijesu uključene u prethodnu kategoriju. Ovdje su uključeni i priplodni jarčevi i jarići.
Prasad, ispod 20 kg žive mjere	410	Prasad sa manje od 20 kg žive mjere.
Krmače, preko 50 kg	420	Ženska priplodna grla mase preko 50 kg, isključujući zasušene krmače.
Tovne svinje	491	Svinje sa preko 20 kg žive mjere, namijenjene za tov u različite svrhe. Ovdje nijesu uključena priplodna grla.
Ostale svinje	499	Svinje sa preko 20 kg žive mjere, ne računajući tovne svinje i priplodne krmače. Uključeni i nerastovi.
Tovna pilad - brojleri	510	Tovna pilad, ne računajući male piliće (Oznaka 900), koke nosilje, izlučene koke nosilje i petlove.
Koke nosilje	520	Koke nosilje, uključujući mlade koke koje još nijesu počele da nose, ali i priplodne petlove za koke nosilje.
Ostala živina	530	Patke, ćurke, guske, plovke, golubovi, morke, fazani, uključujući priplodna muška i ženska grla (izuzev onih pod šifrom 520). Ovdje nijesu uključene životinje namijenjene lovu.
Zečevi i kunići, priplodne ženke	610	
Ostali zečevi i kunići	699	
Pčele	700	Unosi se ukupan broj košnica za proizvodnju meda. Svako pčelinje društvo se računa kao jedna košnica.
Ostale životinje	900	Proizvodne životinje koje nijesu navedene u ranijim kategorijama, kao što su pilići, jeleni, bizoni, radni psi i divlje svinje. Ovdje su uključeni i poniji i slične životinje namijenjene seoskom turizmu. Ova kategorija ne uključuje: krznašice osim zečeva, insekte, glistinjake, farme puževa, životinje gajene za kućne ljubimce i sl. Ovakve aktivnosti treba evidentirati u Tabeli L.-Druge korisne aktivnosti, pod šifrom 9000.

*U ovoj tabeli se bilježe aktivnosti u vezi sa stočarskom proizvodnjom, kao i prosječan broj životinja na na poljoprivrednom gazdinstvu, a tabelu popunjavaju savjetodavci ili poljoprivredni proizvođači.

Grupe informacija u Tabeli J:

		Brojno stanje	Vrijednost (EUR)
Stanje na početku godine	Životinje koje su u vlasništvu na početku obračunske godine , bez obzira na to da li su prisutne na gazdinstvu ili ne	Broj grla (fizičkih) ili broj košnica. Broj se upisuje sa najviše dva decimalna mjesta. Broj se ne unosi za kategoriju "Ostale životinje" (Oznaka 900)	Vrijednost se određuje prema fer vrijednost (tržišnoj vrijednost), bez mogućih troškova prodaje.
Stanje na kraju godine	Životinje koje su u vlasništvu na kraju obračunske godine , bez obzira na to da li su prisutne na gazdinstvu ili ne		
Prosječan broj životinja prisutnih na gazdinstvu (bez obzira na to da li su u vlasnitvu ili ne)	Jedno grlo = prisustvo jedne životinje na gazdinstvu u toku jedne obračunske godine. Za životinje koje su bile na gazdinstvu u periodu kraćem od jedne godine, prosječan broj grla će biti izražen kao dio grla. Prosječan broj se određuje periodičnim inventarisanjem ili praćenjem ulaza i izlaza. Prosječan broj životinja se izračunava kao zbir broja životinja na gazdinstvu na kraju svakog mjeseca podjeljen sa 12 (broj mjeseci u godini). Ovdje su uključene i životinje koje se uslužno gaje ili tove. Pomoćna tabela za izračunavanje prosječnog broja životinja nalazi se na sljedećoj strani ovog Priloga i i izrađena je u Excel-u.	Fizički broj grla ili košnica. Broj se upisuje sa najviše dva decimalna mjesta. Broj se ne unosi za kategoriju "Ostale životinje" (Oznaka 900)	
Kupljeno	Životinje kupljene u toku obračunske godine.	Broj grla (fizičkih) ili broj košnica. Broj se upisuje sa najviše dva decimalna mjesta. Broj se ne unosi za kategoriju "Ostale životinje" (Oznaka 900)	Uključeni su i pripadajući troškovi nabavke. U slučaju da postoje subvencije za kupovinu stoke, ove subvencije se ne oduzimaju od vrijednosti kupovine, ali se obavezno unose u Tabelu M. "Subvencije".
Prodato	Ukupno	Ukupno prodate životinje u toku obračunske godine	Vrijednost prodaje uključuje i pripadajuće troškove prodaje i marketinga, koji se moraju unijeti i u Tabelu H. "Troškovi". Eventualne subvencije se ne isključuju iz vrijednosti prodaje, ali se obavezno unose u Tabelu M. "Subvencije".
	Za klanje	Prodaja za klanje, odnosno proizvodnju mesa. Ne bilježi se za steone junice (Oznaka 251), pčele (Oznaka 700) i ostale životinje (Oznaka 900).	
	Za dalji uzgoj	Životinje prodate za dalji uzgoj ili priplod. Ovdje ne ulaze junice za tov (Oznaka 252), pčele (Oznaka 700) i ostale životinje (Oznaka 900).	
	U nepoznate svrhe	Prodane životinje za nepoznate svrhe i/ili na nepoznate destinacije. Ovdje ne ulaze pčele (Oznaka 700) i ostale životinje (Oznaka 900).	
Upotreba u domaćinstvu i za plaćanja u naturi	Životinje iskorišćene za ishranu članova domaćinstva ili za plaćanja u naturi.		Vrijednost se utvrđuje kao fer vrijednost.
Upotreba na gazdinstvu za proizvodne potrebe	Životinje upotrijebljene za dalju preradu (druge korisne aktivnosti).		

Tabela za izračunavanje prosječnog broja životinja

Kategorije životinja	Oznaka	Broj životinja (fizičkih grla) na kraju mjeseca na poljoprivrednom gazdinstvu												Prosječan broj životinja
		Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	Nov	Dec	
Kopitari	100													
Goveda mlađa od godinu dana, muška i ženska	210													
Muška goveda starosti 1-2 godine	220													
Ženska goveda starosti 1-2 godine	230													
Muška goveda starosti preko 2 godine	240													
Steone junice	251													
Junice za tov	252													
Muzne krave	261													
Bivolice	261													
Ostale krave	269													
Ovce, priplodna ženska grla	311													
Ostale ovce	319													
Koze, priplodna ženska grla	321													
Ostale koze	329													
Prasad, ispod 20 kg žive mjere	410													
Krmače, preko 50 kg	420													
Tovne svinje	491													
Ostale svinje	499													
Tovna pilad - brojleri	510													
Koke nosilje	520													
Ostala živina	530													
Zečevi i kunići, priplodne ženke	610													
Ostali zečevi i kunići	699													
Pčele	700													
Ostale životinje	900													

Tabela K. Stočarski proizvodi i usluge u vezi sa stočarstvom*

Kategorija	Oznaka	Definicija i objašnjenje
Kravlje mlijeko	261	Mlijeko koje daju muzne krave. Ovo ne uključuje mlijeko koje posisaju telad.
Bivolje mlijeko	262	Mlijeko koje daju bivolice. Ovo ne uključuje mlijeko koje posisaju telad.
Ovčije mlijeko	311	Ovdje nije uključeno mlijeko koje posisaju mlade životinje.
Kozje mlijeko	321	
Vuna	330	Proizvodnja se opisuje kao količina proizvedene sirove vune.
Konzumna jaja (u hiljadama komada)	531	Količina se izražava u hiljadama komada.
Jaja za nasad (u hiljadama komada)	532	
Med i ostali proizvodi pčelarstva	700	Med, propolis i otali proizvodi pčelarstva. Unose se kao količina proizvedenog meda. Vosak nije uključen, već se bilježi u kategoriji "Ostali proizvodi životinjskog porijekla" (Oznaka 900).
Stajnjak (ukoliko se prodaje)	800	Stajnjak namijenjen prodaji.
Ostali proizvodi životinjskog porijekla	900	Naknade za priplod i priplodni materijal, vosak, pačija ili guščija džigerica, mlijeko drugih životinja itd.
Uslužni uzgoj/tov goveda	1120	Unijeti podatke o primanjima od uslužnog uzgoja ili tova, ukoliko postoje takvi podaci na gazdinstvu.
Uslužni uzgoj/tov ovaca i/ili koza	1130	
Uslužni uzgoj/tov svinja	1140	
Uslužni uzgoj/tov živine	1150	
Uslužni uzgoj/tov ostalih životinja	1190	
Ostale usluge u stočarstvu	1200	Primanja od ostalih usluga u vezi sa stočarskom proizvodnjom, koje nijesu unijete u prethodnim kategorijama.

*Tabela je namijenjena popunjavanju od strane savjetodavca ili poljoprivrednog proizvođača

Grupe informacija u Tabeli K:		Količina	Vrijednost (EUR)
Stanje na početku godine	Stanje na zalihama (uskладиšteno) na početku obračunske godine. (nije uključena živa stoka)		Fer vrijednost stočarskih proizvoda.
Stanje na kraju godine	Stanje na zalihama (uskладиšteno) na kraju obračunske godine. Ovdje nije uključena živa stoka.		
Proizvodnja - količina	Proizvedena količina stočnih proizvoda u toku obračunske godine, ne računajući nastale gubitke.	Količina se unosi u kg, osim za jaja (Oznake 531 i 532) koja se unose u hiljadama komada. Količina se ne unosi za: - stajnjak (Oznaka 80), - ostale proizvode životinjskog porijekla (Oznaka 900), - uslužni uzgoj/tov (Oznake 1120 - 1190) i - ostale usluge u stočarstvu (Oznaka 1200).	
Prodaja / Primanja od pruženih usluga	Ukupna prodaja stočarskih proizvoda u toku obračunske godine, bez obzira na to da li su bili uskladišteni na početku godine, ili su proizvedeni u toku obračunske godine.		Stvarna vrijednost po kojoj su prodani stočarski proizvodi, odnosno po kojoj su pružene usluge u vezi sa stočarskom proizvodnjom.
Upotreba u domaćinstvu i za plaćanja u naturi	Proizvodi iskorišćeni za ishranu članov adomaćinstva ili za plaćanja u naturi. Ova kategorija ne uključuje jaja za nasad (Oznaka 532).		
Upotreba na gazdinstvu za proizvodne potrebe	Stočarski proizvodi iskorišćeni za dalje proizvodne svrhe. Ovdje ulaze proizvodi koji su bili uskladišteni na početku godine, kao i oni koji su proizvedeni u toku obračunske godine. Ovdje ulaze proizvodi koji su iskorišćeni kao stočna hrana i proizvodi koji se koriste za druge korisne aktivnosti, kao što je ketering, seostki turizam i sl. Ovdje takođe ulaze proizvodi koji se koriste u daljoj preradi (na primjer, pavlaka koja se koristi za proizvodnju maslaca). Ova kategorija ne uključuje mlijeko koje posisaju mlade životinje.		Fer vrijednost stočarskih proizvoda.

Tabela L. Druge korisne aktivnosti direktno povezane sa poljoprivrednim gazdinstvom*

Oznaka	Opis	Definicije i objašnjenja
261	Prerada kravljeg mlijeka	Unose se proizvodi od kravljeg mlijeka, kao što su kajmak, sir, maslac i sl. Ovdje nije uključeno mlijeko koje posisa telad. Kod prerade mlijeka, količina i vrijednost mlijeka koje je upotrijebljeno za preradu upisuju se u Tabeli K, u koloni "Upotreba na gazdinstvu za proizvodne potrebe". Vrijednost ovog mlijeka je takođe potrebno upisati i u Tabelu H, u kategoriju „Specifični troškovi prerade kravljeg mlijeka”. U Tabelu L se unose količine i vrijednosti prerađevina od mlijeka.
262	Prerada bivoljeg mlijeka	Primjenjuju se isti principi kao za kravlje mlijeko.
311	Prerada ovčijeg mlijeka	
321	Prerada kozjeg mlijeka	
900	Prerada mesa i ostalih proizvoda životinjskog porijekla	Kod prerade mesa i ostalih proizvoda životinjskog porijekla, nije potrebno unositi proizvedene količine prerađevina. Ostali principi su isti kao za prethodne kategorije.
1010	Prerada biljnih proizvoda	Prerada biljnih proizvoda, izuzev vina i proizvoda vinove loze i maslinovog ulja. Važe isti principi kao i za preradu mesa i ostalih proizvoda životinjskog porijekla.
1020	Šumarstvo i prerada drveta	Šumarstvo i prerada drveta. Ovo uključuje prodaju oborenih i stojećih stabala, proizvoda šumarstva, kao i obrađenog drveta.
2010	Uslužni rad	Uslužni rad za druge. Izdavanje mašina i opreme bez sopstvenog rada, kao i uslužni rad bez korišćenja sopstvene mehanizacije ne ulazi u ovu kategoriju, već se uključuje u primanja iz poljoprivrede u tabelama grupe I, "ostalo" (Oznaka 90900).
2020	Turizam, smještaj, katering i slične aktivnosti	Turizam, smještaj, katering i slične aktivnosti. Ovdje su uključena i primanja od izdavanja u svrhe turizma (kampovi, kolibe, rančevi za jahanje konja, sportski ribolov, lov i sl.).
2030	Proizvodnja obnovljive energije	Proizvodnja obnovljive energije u tržišne svrhe (za prodaju). Ovdje nije uključena proizvodnja obnovljive energije za potrebe sopstvenog gazdinstva.
9000	Ostale "druge korisne aktivnosti" direktno povezane sa gazdinstvom	Ostale "druge korisne aktivnosti" direktno povezane sa gazdinstvom koje nijesu pomenute u prethodnim kategorijama. Ovo uključuje, na primjer, ribolov, akvakulturu, gajenje krznašica i ostalo.

**Druge korisne aktivnosti čine sve aktivnosti osim poljoprivrednih, povezane sa poljoprivrednim gazdinstvom, koje imaju ekonomski uticaj na gazdinstvo. Pri ovim aktivnostima koriste se ili resursi (zemljište, zgrade, mašine, poljoprivredni proizvodi i sl.) ili proizvodi poljoprivrednog gazdinstva.*

Ove aktivnosti ne obuhvataju rad radne snage jednog, za račun drugog poljoprivrednog gazdinstva. Svaka prerada poljoprivrednih proizvoda smatra se drugom korisnom aktivnošću, osim u slučajevima kada se prerada smatra poljoprivrednom aktivnošću. Izuzetak čine vino i proizvodi vinove loze, kao i proizvodnja maslinovog ulja. Proizvodnja vina i ostalih proizvoda vinove loze smatra se poljoprivrednom aktivnošću dokle god se obavlja od grožđa pretežnog proizvedenog na sopstvenom poljoprivrednom gazdinstvu. Takođe, proizvodnja maslinovog ulja se smatra poljoprivrednom aktivnošću, ukoliko je najveći dio maslina proizveden na sopstvenom gazdinstvu. Donja granica za koju bi se smatralo da je udio kupljene sirovine značajan je 10%, pri uobičajenim prilikama i uslovima proizvodnje. Udio kupljenog grožđa ili maslina veći od 10% se može tolerisati ukoliko se radi o vanrednim okolnostima, poput prirodnih nepogoda (suše, poplave i sl.).

Kod bilježenja prerade poljoprivredni proizvoda važno je imati u vidu sljedeće:

- Vrijednost poljoprivrednog proizvoda koji je upotrijebljen za dalju preradu mora biti zabilježena i kao specifičan trošak prerade u Tabeli H;
- Količina i vrijednost poljoprivrednog proizvoda koji je upotrijebljena za dalju preradu moraju biti zabilježene u tabelama grupe I (za biljne proizvode) ili Tabeli J (za stočarske proizvode) u koloni „Upotrijebljeno na gazdinstvu za proizvodne potrebe“.

Tabela je namijenjena popunjavanju od strane savjetodavca ili poljoprivrednog proizvođača.

Grupe informacija u Tabeli L:

Stanje na početku godine	Proizvodnja	Prodaja / Primanja od pruženih usluga	Potrošnja u domaćinstvu	Upotreba na gazdinstvu u proizvodne svrhe
Stanje na kraju godine	Količina (kg)			
Proizvodi na zalihama na početku i na kraju obračunske godine. Ovaj podatak se ne unosi za uslužni rad (Oznaka 2010), turizam, smještaj, catering i slične aktivnosti (Oznaka 2020), proizvodnju obnovljive energije (Oznaka 2030) i ostale "druge korisne aktivnosti" direktno povezane sa gazdinstvom (Oznaka 2030). Količine proizvoda se unose u kilogramima, dok se vrijednost procjenjuje kao fer vrijednost, bez eventualnih troškova prodaje.	Količina proizvoda unosi se u kilogramima. Količina proizvoda od mlijeka se unosi u kilogramima sirovog mlijeka, bez obzira na oblik u kome je prodato (maslac, kajmak, sir i sl.).	Ukupna vrijednost prodaje proizvoda i primanja od pruženih usluga u kategoriji drugih korisnih aktivnosti. Eventualne subvencije primljene za druge korisne aktivnosti se ne unose u ovu kategoriju, već se evidentiraju u Tabeli M. Subvencije.	Proizvodi iskorišćeni od strane članova domaćinstva ili za plaćanja u naturi. Ovaj podatak se ne evidentira za uslužni rad (Oznaka 2010), turizam, smještaj, catering i slične aktivnosti (Oznaka 2020), proizvodnju obnovljive energije (Oznaka 2030). Vrijednose se procjenjuje kao fer vrijednost.	Proizvodi iskorišćeni na poljoprivrednm gazdinstvu za dalje proizvodne svrhe. Ovo uključuje, na primjer, upotrebu prerađevina za svrhe seoskog turizma ili catering. Ovaj podatak se ne bilježi za uslužni rad (Oznaka 2010), turizam, smještaj, catering i slične aktivnosti (Oznaka 2020), proizvodnju obnovljive energije (Oznaka 2030).

Tabela M. Subvencije*

Oznaka	Opis	Definicije i objašnjenja
2311	Direktna plaćanja za merkantilnu proizvodnju ratarskih kultura	Direktna plaćanja za merkantilnu proizvodnju ratarskih kultura. Ovdje nijesu uključene subvencije za proizvodnju sjemena i sjemenskog materijala.
2319	Direktna plaćanja za sjemensku proizvodnju u ratarstvu	Ovdje su uključena, na primjer, direktna plaćanja za krompir elitu i za žitarice.
2314	Podrška proizvodnji duvana	Institucionalna (državna) podrška proizvodnji duvana.
2335	Podrška razvoju vinogradarstva i vinarstva	Institucionalna (državna) podrška razvoju vinogradarstva i vinarstva.
2339	Direktna plaćanja za uzgoj višegodišnjih poljoprivrednih kultura	Institucionalna (državna) podrška za uzgoj višegodišnjih poljoprivrednih kultura kroz direktna plaćanja (obično po ha).
2349	Direktna plaćanja za pčelarstvo	Institucionalna (državna) podrška za pčelarstvo kroz direktna plaćanja (obično po košnici).
2341	Premije za mlijeko (ukupne)	Ovdje su uključene premije po litru mlijeka, premije za količinu i premije za kvalitet mlijeka.
2342	Premija za organizovani tov junadi, bikova i volova	Ovdje su uključene premije za organizovani tov junadi, bikova i volova, u okviru mjera tržišno-cjenovne politike. Direktna plaćanja u stočarskoj proizvodnji.
2343	Premije za gazdinstva u govedarstvu	Mjere tržišno-cjenovne politike kroz direktna plaćanja. Direktna plaćanja u stočarskoj proizvodnji.
2344	Premije za gazdinstva u ovčarstvu	
2344	Premije za gazdinstva u kozarstvu	
2810	Nadoknada pričinjenih šteta	Mjere tržišno-cjenovne politike; Upravljanje rizicima u poljoprivredi. Naknada pričinjenih šteta iz javnih (državnih) sredstava projektovanih agrarnim budžetom.
3100	Podrška investicijama u poljoprivredna gazdinstva	Podrška investicijama u poljoprivredna gazdinstva kroz državne mjere ruralnog razvoja, ili kroz subvencije od strane lokalne samouprave (gradovi i opštine). Ovdje spadaju, na primjer: - Podrška za nabavku mehanizacije, opreme i revitalizaciju, - Investicije za uzgoj autohtonih vrsta povrća, - Investicije za uzgoj ostalih povrtarskih kultura, - Investicije za proizvodnju rasada povrća, - Podrška investicijama u preradu na gazdinstvima i sl.

3900	Ostala plaćanja za ruralni razvoj	Plaćanja iz projektovanih mjera ruralnog razvoja koja nijesu pomenuta u prethodnim kategorijama. Ovdje spadaju: - Sadnja maslina na nekorištenom zemljištu, - Podrška uzgoju višegodišnjeg ljekovitog i aromatičnog bilja, - Podrška za organske sertifikovane proizvode, - Učešće u troškovima uvođenja i sertifikacije sistema upravljanja kvalitetom i bezbjednošću hrane, - Premije za izdig stoke na katune itd.
4540	Podrška osiguranju u poljoprivredi	Institucionalna podrška osiguranju u poljoprivredi, ne računajući nadoknade štete. Ovdje spadaju, na primjer, subvencije za premije osiguranja.
5900	Učešće u nabavci matice u pčelarstvu	Finansijska podrška nabavci matice u pčelarstvu. Ovdje nijesu uključene mjere podrške investicijama u košnice, koje se evidentiraju kao "Podrška investicijama u poljoprivredna gazdinstva".

**U ovu tabelu se unose odobrene subvencije u toku obračunske godine i raspoređuju u kategorije navedene u tabeli, a tabelu popunjavaju savjetodavci ili poljoprivredni proizvođači.*

4. REZULTATI POSLOVANJA POLJOPRIVREDNOG GAZDINSTVA

Prikaz rezultata poslovanja poljoprivrednog gazdinstva sačinjava se kako bi se poljoprivrednom proizvođaču pružio uvid u tehničke i računovodstvene rezultate poslovanja gazdinstva u toku protekle obračunske godine.

Prikaz rezultata poslovanja poljoprivrednog gazdinstva sastoji se od sljedećih pokazatelja:

1) opšte informacije, odnosno:

- radnu snagu, koja predstavlja ukupan broj časova rada porodične i plaćene radne snage na poljoprivrednom gazdinstvu;
- ukupno korišćeno poljoprivredno zemljište kao i zemljište pod određenim kulturama (kukuruz, pšenica, silažni kukuruz, ostale žitarice, suncokret, soja, šećerna repa, krompir, krmno bilje, ostalo industrijsko bilje, sveže povrće, voćnjaci, vinogradi, ostalo poljoprivredno zemljište);
- prosječan broj grla stoke koji se izračunava sabiranjem grla stoke prisutne na gazdinstvu svakog mjeseca i dijeljenjem tog zbira sa 12 (broj mjeseci).

2) prinose, koji su uvijek bitan tehnički pokazatelj, kako za poljoprivrednika, tako i za savjetodavca, a prinos pokazuje efekte primijenjenih agro-tehničkih mjera, ali i uticaj spoljnih faktora, kao što su vremenski uslovi, prirodne nepogode.

3) bilans stanja koji prikazuje ukupnu imovinu i izvore te imovine na poljoprivrednom gazdinstvu.

4) finansijske indikatore, gdje su prikazani elementi prihoda i rashoda gdje je ukupna vrijednost proizvodnje jednaka zbiru vrijednosti: biljne i stočarske proizvodnje, kao i ostalih aktivnosti poljoprivrednog gazdinstva (nepoljoprivredne aktivnosti), korigovanih za promjene zaliha poljoprivrednih proizvoda, promjene vrijednosti grla stoke, a zatim se umanjuje za vrijednost kupljenih grla stoke i uvećava za vrijednost ostalih proizvoda.

5) dodatne indikatore koji sadrže različite pokazatelje namijenjene pružanju boljeg uvida u uspješnost poslovanja u toku računovodstvene godine.